

HØGSKOLEN
i Buskerud

Studieplan

Studieår 2010 – 2011

Tverrfaglig videreutdanning

Nærmiljø, bolig og helse
15 studiepoeng

Kull 2010 høst

**HiBu –
Avd for helsefag**

Høgskolen i Buskerud
Postboks 7053,
3007 Drammen
tlf. 32 20 64 00 fax: 32 20 64 10
e-post: postmottak@hibu.no

Endringshistorikk

Dato	Sign	Endring
12.09.08	SY	Første versjon
24.09.08	AGS	Revidert og lagt inn i malen
06.10.08	AGS	Revidert etter møte med S.Y
10.11.08	SY/AGS	Revidert etter møte med Husbanken
27.12.08	SY	Revidert
03.03.09	AGS	Nytt kapittel om informasjonskompetanse
06.03.09	HK	Godkjent av dekan

Innholdsfortegnelse

<i>Innledning</i>	3
<i>Mål for utdanningen</i>	4
<i>Opptakskrav</i>	5
<i>Kvalifikasjoner</i>	5
<i>Prinsipper for valg av læringsformer</i>	5
<i>Informasjonskompetanse</i>	5
<i>Studieinnhold</i>	5
<i>Vurderingsform</i>	6
<i>Litteratur</i>	7

Innledning

Boligen og hjemmet spiller en viktig rolle for et stort antall politikk- og helsefaglige områder. Dette gjelder mulighet til samfunnsdeltakelse, bostedsløshet, helse- og velferdsspørsmål, nabolagsstrategier og tilrettelegging for deltakelse for alle for å unngå sosial ekskludering. Bolig og de nære omgivelsene spiller videre en sentral rolle med tanke på personers mulighet til å nyttiggjøre seg både formell og uformell hjelp, så vel som for deres trygghet og helhetlige helse og livssituasjon.

Denne videreutdanningen er utviklet i samarbeid mellom Husbanken region sør og Høgskolen i Buskerud, avdeling for helsefag. Initiativet har kommet fra Husbanken og har bakgrunn i dennes ønske om å arbeide videre med ulike former for "boligsosiale" utdanningstilbud som gis ved høgskolenes bachelor-, videre- og mastergradsutdanninger innen helse- sosial og velferdsstudier (Husbanken, 2007)¹.

Avdeling for helsefag tilbyr et tverrfaglig mastergradsstudie i klinisk helsearbeid og har et vel etablert fagmiljø blant annet med professorkompetanse innen området velferdsforskning. Utdanningen er lokalisert til Høgskolen i Buskerud, avdeling for helsefags lokaler ved Papirbredden Kunnskapspark i Drammen.

Videreutdanningen i bolig og helse har som formål å utvikle studentenes kompetanse innen planlegging, utvikling, administrering og kritisk vurdering av bolig og tjenestetilbudet til personer som er bostedsløse, har en ustabil eller uverdigg bosituasjon eller som kan stå i fare for å utvikle dette. Studiet retter seg spesifikt mot helsepersonell som skal jobbe i en hjemmebasert setting med personer med sammensatte sosiale problemer, psykiske lidelser, rusmisbruksproblemer og etniske minoriteter..

Bakgrunn

Et liv som bostedsløs eller med en uheldig eller usikker bosituasjon handler om langt mer manglende tilfredsstillende av basale behov. Bolig kan være en inngangsport til det å motta helsehjelp og er en nødvendig for å kunne nyttiggjøre seg hjelp. En bolig kan være starten for at motivering til endring og behandling og rehabilitering. En usikker boligsituasjon kan få helsemessige konsekvenser og innvirke på livskvalitet og mulighet til et trygt og stabilt liv i eget hjem.

Omsorg til personer med langvarige helseproblemer er en av de viktigste utfordringene for det offentlige tjenestetilbudet både i Norge og ellers i verden. Et hovedtrekk når det gjelder endring i tjenestetilbudet til hjelpetrequende grupper, er at konteksten for kontakten mellom pasient- og bruker og offentlig ansatte er endret på en måte som gjør boligen og boligens nære omgivelser helt sentrale. Det er flere årsaker til dette. Helsetjenestene til brukergruppene har gjennomgått og kommer fortsatt til å gjennomgå store endringer, samtidig som kompleksiteten i arbeidsoppgavene til de ansatte vil øke. Nye behandlingsmuligheter, mer poliklinisk behandling og kortere liggetid i sykehus fører til nye utfordringer og stiller store kompetansekrav til de hjemmebaserte tjenestene. Reformen av institusjonstilbudet til eldre, personer med psykiske lidelser, personer med rusproblemer og med psykisk utviklingshemming, er gjennomført. For disse gruppene vil boligen og bomiljøet spille en helt sentral rolle med tanke på å få til en stabil livssituasjon og tilfredsstillende helse. Brukere og pasienter skal få tilbud om rehabilitering i sitt hjemmemiljø (St. meld nr. 25(2005-2006))². Nye oppsøkende og ambulierende tjenestemodeller, både fra spesialist- og primærhelsetjenesten (St. meld nr. 25(2005-2006))³, er under utvikling. Hjemmebaserte fleksible omsorg- og behandlingstilbud vil i mange sammenhenger være både i tråd med pasientenes og brukerens ønsker og samfunnets behov for å unngå unødige institusjonsopphold (Burt, 2001)⁴.

¹ Husbanken(2007). Boligsosialt arbeid. Mål, retningslinjer og rammeplan for videreutdanning

² Helse- og omsorgsdepartementet(2006). Mestring, muligheter og mening. St.meld. nr. 25(2005-2006).

³ Op.cite

⁴ Burt, M. m.fl.(2001). Helping America's Homeless: Emergency Shelter or Affordable Housing? Washington, D.C., Urban Institute Press

Alt dette er utviklingstrekk som gjør at boligen i dag spiller en helt sentral rolle for å sikre god helse, og disse trekkene setter boligen i sentrum for utvikling av tjenester til personer med langvarig helsesvikt. Både kunnskap om boligens og bomiljøets betydning, betydning av samspillet mellom omgivelser og individenes hjelpebehov og hvordan dette innvirker på individenes situasjon og behov, er derfor helt sentral kunnskap for offentlig ansatte. Selv om de ulike brukergrupper har særegne hjelpebehov, er det mange felles aspekter ved bolig og hjemmesituasjonen som gjør at det er behov for en felles kunnskapsbase innen dette området for de ulike profesjonsgruppene i helsetjenesten.

Det å arbeide for en tilfredsstillende boligsituasjon for personer med en psykisk lidelse, et rusmisbruksproblem eller andre utsatte grupper kan kreve innsats fra mange ulike tjenestesteder og instanser. Bolig- og tjenestetilbudet må sees i nær sammenheng. Tverrfaglig arbeid er derfor et viktig virkemiddel i arbeidet med å sikre en stabil og god boligsituasjon.

Mål for utdanningen

Utdanningen vil sette studentene i stand til å kunne identifisere og kritisk analysere fysiske, sosiale og helsemessige forhold og samspillet mellom disse. Studiet vil videre sette studentene i stand til å ta i bruk denne kunnskapen og omsette den til tjenestetilbud til personer med langvarig helsesvikt som samtidig har behov for hjelp til å opprettholde en stabil og tilfredsstillende bosituasjon. Studiet vil dermed:

- Styrke forståelsen for boligen og omgivelsenes betydning for helse.
- Styrke evnen til å ta hensyn til aspekter ved boligen og omgivelsene i arbeidet med å utforme tjenestetilbud for å redusere og forebygge helsesvikt.
- Styrke evnen til kritisk vitenskaplig arbeid innenfor studiets utvalgte områder

Etter fullført videreutdanning skal studentene:

- ha kunnskap om og forståelse for ulike perspektiv på boligen og omgivelsenes betydning for helse, og samspillet mellom disse faktorene
- kunne identifisere aspekter ved boligen, hjemmesituasjonen og omgivelsene som innvirker på individenes helsesituasjon
- kunne identifisere faktorer ved brukerens bolig- og livssituasjonen som kan føre til en ustabil eller utrygg bosituasjon
- kunne identifisere boligbehov blant ulike utsatte grupper
- ha kunnskap om boligpolitikkenes rolle i velferdsstaten
- ha kunnskap om boligvirkemidlene
- ha kunnskap om og forståelse for hvilken rolle boligen spiller som et velferdsgode
- ta ansvar for planlegging, utvikling og administrering av bolig- og lokalbaserte tjenester til ulike utsatte grupper
- kunne utforme tjenestemodeller tilpasset brukere som har behov for hjelp til å opprettholde en stabil bosituasjon
- ha evne og vilje til å fremme et godt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- kunne kritisk vurdere tjenestetilbudet og tjenestemodeller innenfor bolig- og lokalbaserte tjenester til ulike utsatte grupper

Opptakskrav

Videreutdanningen i nærmiljø, bolig og helse er et multidisiplinær studietilbud. Målgruppen for studiet er profesjoner innenfor helse- og sosialsektoren som f. eks sykepleiere, vernepleiere, ergoterapeuter, fysioterapeuter, sosialarbeidere, barnevernspedagoger, leger og psykologer.

Krav til opptak er 3-årig helsefaglig bachelorutdanning og minst ett års relevant praksis.

Kvalifikasjoner

Dette studiet vil forberede studentene til arbeid innenfor rammen av hjemmebaserte tjenester. Studentene vil etter fullført studie ha kompetanse til å inneha ledende faglige posisjoner innenfor oppsøkende og ambulans omsorg og behandling.

Studiet ligger på masternivå. Bestått videreutdanning vil gi mulighet til, på individuelt grunnlag, å søke emnefritak og innpassing i mastergradsstudiet i klinisk helsearbeid ved Høgskolen i Buskerud.

Prinsipper for valg av læringsformer

Studiets læringsformer er utviklet med grunnlag i et konstruktivistisk læringssyn. Dette innebærer blant annet at det legges vekt på å skape arenaer hvor studentene får anledning til å synliggjøre egen erfaringsbasert kunnskap og utvikle ny, personlig kunnskap som grunnlag for fremtidig kunnskapsbasert praksis.

Studiet er lagt opp som et deltidsstudium over ett semester. Undervisningen er organisert i tre ukesamlinger med ressursforelesninger og seminarer. Forelesningene tar utgangspunkt i relevante problemstillinger fra praksis. Studentene arbeider med skriftlige oppgaver mellom samlingene. Det forventes at studentene avsetter tid til selvstudier utenom samlingene.

IKT anvendes som verktøy for kommunikasjon/informasjon og kunnskapsinnhenting. Det forutsettes at studentene har tilgang til PC og grunnleggende ferdigheter i bruken av IKT. Det forventes videre at høgskolens studentportal, Blackboard, benyttes aktivt under studietiden.

Informasjonskompetanse

”Informasjonskompetanse er å forstå når det er behov for informasjon, definere og formulere behovet for informasjon, kunne lokalisere og effektivt nyttiggjøre seg informasjon i egen læring og forskning.” Studiet vektlegger kunnskapsbasert praksis forstått som det å ta faglige avgjørelser basert på systematisk innhentet forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og pasientens ønsker og behov i den gitte situasjonen. For å stimulere til kunnskapsbasert praksis samt at studentene skal kunne holde seg oppdatert i faget etter fullført utdanning, fokuserer studiet på tilegnelse av kunnskap om ulike forskningsdesign, ferdigheter i innhenting av ny informasjon og kildekritikk samt normer for referanser. Studentene vil bli utfordret på å finne oppdatert og forskningsbasert kunnskap knyttet både til arbeidskrav og avsluttende eksamen. I tillegg til grunnopplæring i bruk av bibliotekets læringsressurser, gis det derfor opplæring i databasesøk i relevante databaser og trening i kildekritikk.

Studieinnhold

Det blir lagt vekt på undervisning innenfor tre hovedområder:

- Boligen og bostedets betydning for helse
- Boligbehov i velferdsstaten
- Boligen som arena for tjenesteyting

Studiet belyser hvordan teori, forskning og offentlig politikk forholder seg til hvert av disse tre hovedområdene:

1. Boligen og bostedets betydning for helse

Dette hovedtemaet omhandler samspillet mellom boligen og de nære omgivelsene og individers helsesituasjon. Menneskers forhold til boligen, hjemmet og stedet omfatter et stort spenn av sammenhenger og følelser og er et forhold som er dynamisk og under stadig endring.

Tema 1 består av følgende undertema:

- teorier om forholdet mellom boligen, omgivelsene og helse
- hjemmets betydning for mening, relasjoner og tilknytning
- tilrettelegging av boligen og bomiljøet
- universell utforming
- kunnskap og forskningstilnæringer som grunnlag for å kunne tilrettelegge boligen og gode omgivelser

2. Boligbehov i velferdsstaten

Dette hovedtemaet setter boligen inn i en velferdsteoretisk ramme. Bolig er et helt sentralt og nødvendig velferdsgode. En trygg og sikker bolig er en forutsetning for god livskvalitet på svært mange områder. Muligheten til å realisere ønsker for tilværelsen: god helse, arbeid og å utvikle og opprettholde gode sosiale relasjoner, påvirkes av om en har en tilfredsstillende boligsituasjon.

Tema 2 består av følgende undertema:

- Boligen som et velferdsgode og forutsetning for kunne motta helsetjenester og behandling
- Boligmodeller og boligbehov blant ulike utsatte grupper
- Boligforvaltning; boliglovgiving og boligvirkemidler

3. Boligen som arena for tjenesteyting

Boligen spiller en kritisk rolle for å sikre uavhengighet og sosial inkludering av mange ulike grupper som har behov for offentlig hjelp i eget hjem. Når offentlig omsorg og behandling foregår i brukerens bolig, vil det kreve spesiell oppmerksomhet, oppfølging og hjelp. Studiet vil presentere ulike perspektiver på boligen, bostedets og hjemmets rolle i den offentlige tjenesteproduksjonen til ulike hjelpetrengende og utsatte grupper. Videre vil det handle om hvordan tjenestetilbudet kan utformes for å sikre en stabil og trygg bosituasjon.

Tema 3 består av følgende undertema:

- Tjenestemodeller i hjemmebasert offentlig omsorg og behandling
- Samspillet mellom offentlig og privat hjelp i hjemmeomsorg
- Overganger mellom egen bolig og institusjon
- Etske dilemma i hjemmebasert omsorg

Vurderingsform

Vurdering gjennom studietiden

Studentene arbeider med obligatoriske studieoppgaver mellom samlingene. Det er krav til innlevering av en oppgave til samling 2 og en til samling 3. Oppgavene legges inn i Blackboard og vurderes til godkjent/ikke godkjent. Begge oppgavene må være godkjent for at studenten skal kunne framstille seg til eksamen.

Avsluttende vurdering

Studiet avsluttes med en individuell hjemmeeksamen som går over 4 uker.

Vurderingsuttrykk

Eksamensbesvarelsen vurderes med gradert karakter A-F der A er beste karakter og F er ikke bestått.

Litteratur

Pensum utgjør 1000 sider, hvorav ca. 300 sider er selvvalgt. Det er utarbeidet oversikt over obligatorisk pensum samt anbefalt litteratur for studiet (se egen pensumliste).